

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

05 iulie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Guzun Ion,

Judecători – Țurcan Anatolie și Talpă Boris,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui

*Leahu Serghei XXXXX, născut la 18
iunie 1973, originar și domiciliat în r-nul
Fălești, s. Chetriș*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 19.01.2021 – 12.04.2022;

Instanța de apel: 05.05.2022 – 22.11.2022;

Instanța de recurs: 20.02.2023 – 05.07.2023.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 12 aprilie 2022, procesul penal în privința inculpatului *Leahu Serghei XXXXX* învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 362 alin. (1) Cod penal a fost încetat, în baza Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

2. Pentru a pronunța sentința în cauză, prima instanță a constatat că *Leahu Serghei* la 06 februarie 2020, având scopul de a trece ilegal frontiera de stat, eludând punctul de control „Criva - Mămăliga”, intenționat a trecut ilegal frontiera de stat al Republicii Moldova pe direcția satelor Criva-Podvirnoe, în apropierea semnului de frontieră 0005-0006 din Republica Moldova în Ucraina.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, prima instanță a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 362 alin. (1) Cod penal, cu semnele calificative: *trecerea*

frontierei de stat a Republicii Moldova prin eludarea sau sustragerea de la controlul efectuat la trecerea acesteia.

3. Nefiind de acord cu sentința în cauză, procurorul în Procuratura raionului Briceni, Gherman Ion a declarat apel, prin care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Leahu Serghei să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 362 alin. (1) Cod penal, la pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea cererii de apel s-a invocat că, încetarea procesului penal în temeiul art. 107 Cod penal în coroborare cu art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală este ilegală, deoarece aplicarea amnistiei față de inculpat nu constituie temei de reabilitare a persoanei, motiv din care inculpatul urmează a fi recunoscut vinovat de comiterea faptei imputate, cu stabilirea pedepsei pentru fapta respectivă, iar ulterior, în temeiul art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedura penală, inculpatul urmează a fi liberat de la executarea pedepsei în legătură cu intervenirea actului de amnistie.

În acest context, partea acuzării a invocat că, art. 389 Cod de procedură penală este unica normă procesuală care permite recunoașterea persoanei culpabile de comiterea unei infracțiuni, iar prevederile art. 391 din Codul de procedură penală nu sunt aplicabile speței.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2022, a fost admis din alte motive decât cele invocate, recursul declarat, casată parțial sentința în latura penală, rejudecată cauza și emisă o hotărâre nouă, după cum urmează:

Leahu Serghei a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 362 alin. (1) Cod penal și în baza acestei Legi, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni.

În temeiul art. 2 din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, Leahu Serghei a fost liberat de la executarea pedepsei stabilită prin prezenta decizie.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel audiind opiniile participanților la proces, cercetând materialele cauzei penale în raport cu argumentele invocate, verificând legalitatea și temeinicia sentinței în baza materialelor dosarului, a conchis că apelul declarat de procuror împotriva sentinței urmează a fi admis, din alte motive decât cele invocate, cu casarea parțială a sentinței în latura penală, din următoarele considerente:

Cu titlu preliminar, instanța de apel a evidențiat că cauza penală de învinuire a lui Leahu Serghei în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 362 alin. (1) Cod penal, a fost

examinată în procedură generală, în lipsa inculpatului, care a fost anunțat în căutare prin încheierea din 15.07.2021.

Potrivit textului apelului înaintat, instanța de apel constată că procurorul și-a manifestat dezacordul cu sentința contestată doar în partea încetării procesului penal în privința lui Leahu Serghei în temeiul art. 107 Cod penal în coroborare cu art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în legătură cu intervenirea actului de amnistie, considerând că în privința inculpatului Leahu Serghei urmează a fi stabilită vinovăția, cu aplicarea pedepsei penale sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Totodată, instanța de apel a reținut că nici partea apărării nu a atacat sentința în partea încadrării juridice a acțiunilor inculpatului Leahu Serghei, motiv pentru care instanța de apel s-a expus doar în partea încetării procesului penal în legătură cu intervenirea actului de amnistie.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a notat că prima instanță a respectat normele procesuale, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar tuturor probelor în ansamblu, din punct de vedere al coroborării lor, și corect a stabilit vinovăția inculpatului Leahu Serghei în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 362 alin. (1) Cod penal.

În continuare, instanța a reținut că la stabilirea categoriei pedepsei s-a luat în considerație faptul că, inculpatul Leahu Serghei XXXXX la faza urmăririi penale și-a recunoscut integral vina, anterior a mai fost condamnat de mai multe ori, inclusiv pentru comiterea unor infracțiuni similare, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare, inclusiv cu executare reală, nu a tras concluziile necesare, nu a mers pe calea corijării, ci și-a continuat activitatea criminală, săvârșind o nouă infracțiune similară din categoria celor ușoare.

La fel, s-a notat în sarcina inculpatului nu au fost găsite careva circumstanțe atenuante sau agravante prevăzute la art. 76-77 Cod penal, și nici acuzatorul de stat în rechizitoriu nu a indicat prezența acestora.

În coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar cu izolarea acestuia de societate, instanța de apel a considerat ca fiind echitabilă și corectă doar aplicarea unei pedepse inculpatului sub formă de închisoare.

Din considerentele indicate și ținând cont de analiza cumulativă a criteriilor de individualizare a pedepsei și coroborarea probelor, care furnizează informațiile respective, precum și indicarea temeiurilor care fundamentează proporționalitatea între scopul reeducării infractorului, prin caracterul retributiv al pedepsei aplicate și așteptările societății față de actul de justiție realizat sub aspectul restabilirii ordinii de drept încălcate,

instanța de apel a considerat că lui Leahu Serghei urmează a-i fi stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Însă, deși inculpatul Leahu Serghei a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 362 alin. (1) Cod penal, acesta urmează a fi liberat de la executarea pedepsei stabilite prin prezenta decizie din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct.2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art.107 din Codul penal și în cazurile prevăzute în art.89 alin.(2) lit. a), b), c), e), f) și g) din Codul penal.

Conform art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Sub acest aspect Colegiul penal atestă că, la data de 24 decembrie 2021 Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Legea nominalizată a fost publicată în Monitorul Oficial la data de 31 decembrie 2021, intrând în vigoare de la această dată.

În particular, potrivit art. 1 alin. (1) al Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, prezenta Lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7

În corespundere cu prevederile art. 2 alin. (1) din Legea menționată, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Aliniatul (4) al aceluiași articol stipulează că, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin.(1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

În această ordine de idei, s-a subliniat că amnistia este actul de clemență al puterii legiuitoare, prin care aceasta, din considerente de ordin politic sau social, înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa.

La caz, s-a remarcat că cauza penală a fost examinată în lipsa inculpatului Leahu Serghei XXXXX pe motiv că acesta s-a eschivat de instanța de judecată, astfel, se constată că la cazul dedus judecătii sunt aplicabile prevederile art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Prin urmare, luând în considerație că pe parcursul examinării cauzei penale a fost stabilită cu certitudine vinovăția inculpatului Leahu Serghei în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 362 alin. (1) Cod penal, infracțiune care a fost comisă până la intrarea în vigoare a Legii cu privire la amnistie nr. 243 din 24.12.2021, pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă a închisorii de până la 2 ani, constatându-se lipsa temeiurilor prevăzute la art. 6 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, care ar împiedica aplicarea actului de amnistie de către instanța de judecată, instanța de apel a conchis asupra liberării lui Leahu Serghei de la executarea pedepsei penale stabilite prin prezenta decizie, or, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale, a executării pedepsei, precum și altor consecințe ale condamnării.

În același context, instanța de apel a ținut să remarce faptul că, examinarea cauzei în lipsa inculpatului nu împiedică instanța de judecată să aplice în privința acestuia actul de amnistie, or, în redacția Legii nr. 243 din 24.12.2021, amnistia este aplicabilă atât în privința persoanelor care solicită expres acest fapt, cât și în privința persoanelor care refuză aceasta, ultima situație fiind aplicabilă speței.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către *procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gaudiuc Valentina*, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care solicită casarea deciziei, cu menținerea sentinței emise de către prima instanță.

În susținerea recursului declarat, acuzatorul de stat remarcă faptul că instanța de apel a pronunțat o decizie neîntemeiată bazată pe o interpretare eronată a legislației, or, în lipsa inculpatului și acordul acestuia, nu pot fi aplicate prevederile legale din Legea amnistiei nr. 243 din 24.12.2021 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că, acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs este în drept să decidă asupra inadmisibilității recursului în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Din conținutul recursului declarat de procuror, se reține că recurentul invocă temeiul pentru recurs stipulat la pct. 6) alin. (1) art.427 Cod de procedură penală, potrivit cărora *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise*

de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, criticele recurenței se axează pe ideea că, instanța de apel nu a intrat pe deplin în esența cauzei penale, și eronat a aplicat în privința inculpatului amnistia, deoarece la caz lipsește acordul inculpatului, mai mult, ultimul s-a eschivat de la urmărirea penală, dar și de la cercetarea judecătorească.

Astfel, Colegiul penale respinge alegațiile procurorului ca fiind nefondate din următoarele considerații:

În corespundere cu art. 1 alin. (4) din Legea nr. 243 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, aplicarea amnistiei față de persoanele inculpate se decide de instanța de judecată, la faza de judecare a cauzei.

Art. 2 alin. (1) și (4) prescriu că, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr.985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

În privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

În această ordine de idei și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, relevă în mod concludent că instanța de apel corect a pronunțat o sentință de condamnare și în baza art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală și l-a liberat pe Leahu Serghei de la executarea pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 6 luni, deoarece în cauza respectivă sunt întrunite condițiile aplicării Legii amnistiei nr. 243 din 24.12.2021 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Or, din prevederile indicate supra se constată clar că, în cazul în care inculpatul refuză încetarea procesului (ceea ce echivalează și cu lipsa acordului scris al inculpatului), însă instanța de fond a constatat pe deplin ca fiind demonstrată vinovăția inculpatului în cele imputate, atunci instanța poate decide de a aplica prevederile Legii amnistiei nr. 243 din 24.12.2021 în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, fără acordul inculpatului.

La caz, instanța de apel a pronunțat o decizie de condamnare, deoarece în consecutivitatea prescripțiilor din art. 1 alin. (1), 7 alin. (1) – (8), 2 alin. (4), 275 pct. 4), 285 alin. (2) și (7), 350 alin. (1), 332 alin. (1) și (5), 384 alin. (1), (3) și (4), 389 alin. (1) și (4) pct.

2), 394 alin. (1) pct. 1), 2) și 5), 395 alin. (1) pct. 2) și 3) Cod de procedură penală, se atestă clar și concludent că încetarea procesului penal în cazul amnistiei poate fi dispusă doar de instanța de fond, și doar la faza ședinței preliminare, când inculpatul consimte (art. 350 alin. (1), 332 alin. (1) Cod de procedură penală).

Ulterior însă, dat fiind că procedura continuă în mod obișnuit (art. 332 alin. (5) Cod de procedură penală), instanțele de fond și de apel (art. 413 alin. (1), art. 415 alin. (1) pct. 2), 419 Cod de procedură penală), hotărâsc asupra învinuirii înaintate inculpatului și aplicarea actului de amnistie doar prin adoptarea sentinței sau deciziei de condamnare, când vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată, iar în dispozitiv - cu constatarea că inculpatul este vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de legea penală, cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei (art. 384, 389 alin. (1) și (4) pct. 2), 394, 395 Cod de procedură penală).

Lecturând decizia instanței de apel, Colegiul penal ajunge la concluzia că instanța de apel nu a comis erori, pronunțând o decizie legală și întemeiată.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de către procuror nu este aplicabil din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar da temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării hotărârii contestate și, potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui *Leahu Serghei XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **10 august 2023**.

Președinte

Guzun Ion

Judecători

Țurcan Anatolie

Talpă Boris